

Bref til auctoren af
Petit maitren.
=(Rubr.)= (Stockholm,
tryckt hos:Nyströ...

1700-1829 81 A Br. 1766 Bref

National Library
of Sweden

BREF til auctoren af
et it. mantrou

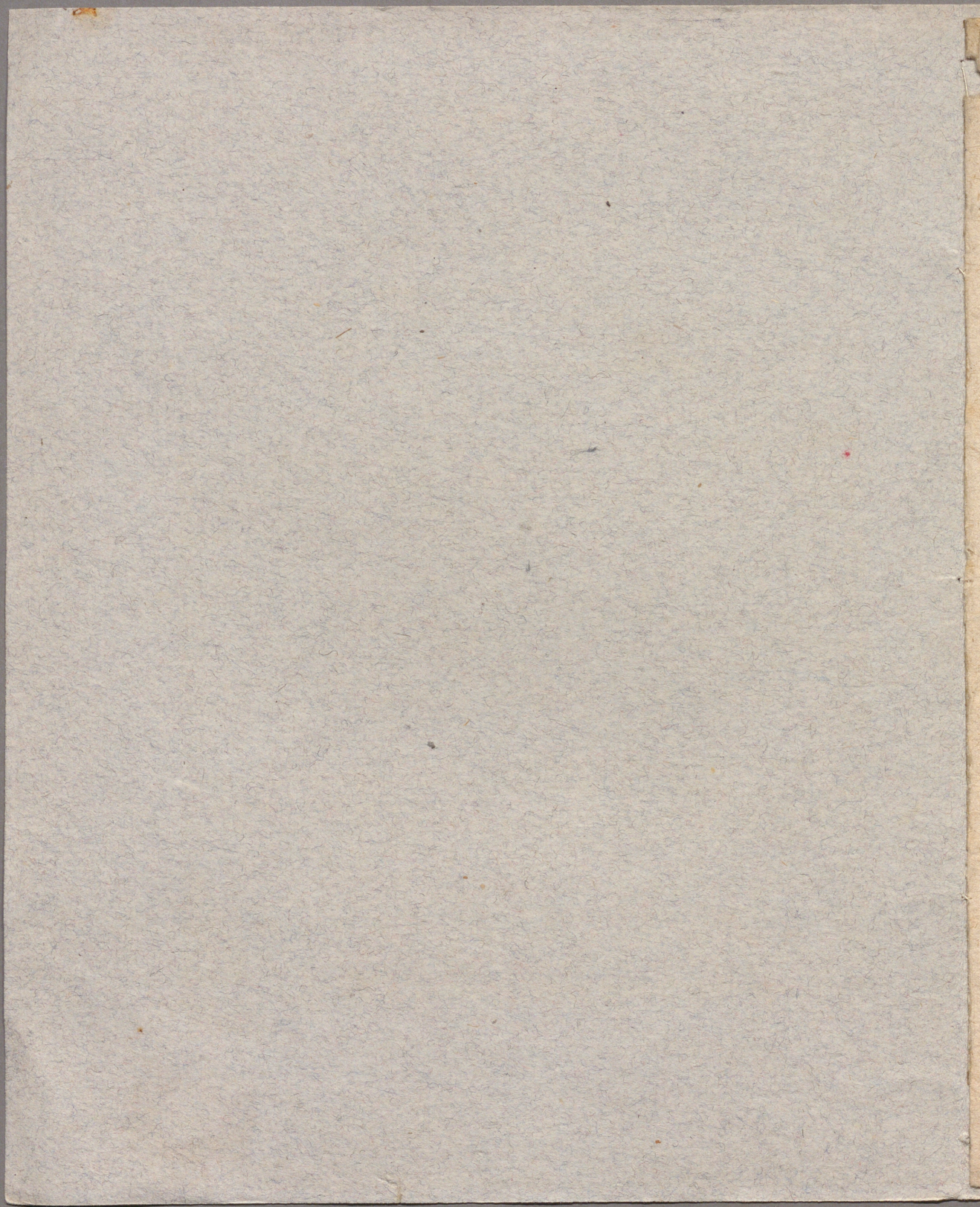
Kitt Lov
(Bn)

1700-1829

1766

Sthlm
1766

Bref

Uil Auctoren

Uil

Petit Maitren

Lingua est suffusa veneno.

Ovid.

+++++

Min Herre!

Nå jag för någon tid sedan, kom til at igenomgå en skrift under namn af Petit Maitre; tänckte jag därutinnan finna något uppbyggeligt, men huru illa blef jag icke bedragen. Jag påminste mig wid detta tillfälle Javel-Handlaren, hwilken någre Kaskar för ro skull inbillade, det han på et wist ställe skulle finna en stor skatt med Juweler; men efter mycket bemödande, fant denne ärlige Mannen i ställe för Adla Stenar, en påsa med Gråsten. Upriktigt min Herre! bekänner jag, at om jag intet sielf wore Petit Maitre, och som tillika helt noga känner alla mina kammerater, så rörde mig intet denna Skrift så mycket; men hwar och en är ju sig sielf närmast, och den har uti tiden mycket wunnit, som känner sig sielf, och sin egen styrka.

Min Herres qwicka penna, sanning och rimligheter undantagna, röjer: at jag så må tala, mycken satyrique; men förlåt: at jag öppen-
hertigt tilstår, det min Herre tillägger oss en hopar små saker, som wi icke igenkänna, fast min Herre på somliga ställen til vår egen heder tager oss på det öma. Til exempel: min Herre behagar säga: at wi äro hjärnlöse som en Metmask. Huru mycken hjärna en Metmask eller något annat krypt, som den store Skaparen för oss uti naturen wisar, åger, är mig intet bekant; men om så är, at wi efter min Herres Philosophiska Theorem äro hjärnlöse, huru kunna wi då icke allenast förstå, utan äfwen tala och skrifwa främmande språk? Wet intet min
Her

Herre? At man af språk inhämtar wettenskaper, och af desse winner man et stadat wett, och upodlat förstånd, hwilket gör en til förnuftig människa och nyttig medborgare; som jag menar: efter min Herres swampiga utlåtelse aldrig kan omskapas, hwarken til råtta eller gräfling.

At wi merendels wistas hos Fruntimmer, och at wi älska blånkande ting, det roar oss; då min Herre med sina Styfskjortels Ideer, hwarken kan åtnå det förra eller winna det sednare, tör ock hånda: det någode ädelt sinnat Fruntimmer, långt för detta anförtrött min Herre, det han äfwen så lite påsar i Frustugan, som Vaddan uti Fågelburn. Sällan skymfa wi någon, men blifwa ofta skymtade och begrinade; så ger vår Petit Maitresse Auctor; och just uti dessa utlåtelse, så igenkänner man hans själs förmögenheter, tillika med dess elaka Philosophie. Ty hwad kan wara förargeligare, än at skymfa och begrina folk? och hwad swåra påföljder, medförer icke dessa laster uti allmänna lefnaden? Jo: om min Herre hwarken wil skymfa eller begrina mig, så skal jag sanningen uptäcka, at: Per risum multum, debes cognoscere stultum. Det wil säga: En däre känner man, uppå dess skrott och löje, han hwarken är sig sjelf, ell' någon ann' til nöje.

Här utaf ser man, at den som håller andra för narr, är ofta sjelf den största; och påminner jag mig härwid, hwad en stor Herre säger: Den måste hafwa rehsopat för egen dörr, som wil klandra andras rånsten. Hwarken är jag, eller någon af mina kammerater tadelshuf; det såfordet har min Herre sjelf gifwit oss, icke heller anstår det oss Petit Maitres, wara Misanthroper; min Herre har nog ändå tillagt oss rätt grofwa fel, hwilka alla om wi skulle åga, icke mera liknade människor, än min Herres Stofware eller Bavian; som nu gifwer oss anledning at gifva hwem min Herre är? Jo: han lärer wara en Moralist, som af rent nit för Göderneslandet, och kärlek til dygden, på et förnuftigt sätt, säger de uti dårskaper wilsesfarande dödelige deras fel; ur wågen rödjer laster och upmuntrar dygden, men hwilken Moralist, har wäl någonsin så förnedradt Fru wåltalighet? Och ändå likafullt talt sanning. Nej: Han måste wara en Satyrisk, Jo: nu hittade jag på, hwilken Satyrisk har nånsins brukt Roddare owet? Nå: han tyckes wara en Misanthrop, nej heller intet, ty en rättssakens Misanthrop hatar wäl laster och odygder, men warnar sina wänner, ja:

ja: stundom helfwa omwännen säger han deß fel i ögonen, utan at
därföre sträcka sin Misanthropiska iskröer til person, och onödigt wis
utgjuta sin galla för tre styfwer. Stor sak: det gör oss lika mycket
hwem vår Auctor är, endast han intet är Petit Maître, och at han
hållit sig wid sanning och dygd; ty, som den förre så wäl som den
sednare, har högsta wäsendet til sitt uphof och ursprung, så blir san-
ning i alla tider sanning, och dygd, dygd.

Sanning är det, at om min Herre hade sett vår Målning
uti Vitterlek, Sällskaps, Öfningarnas första Del, Pag. 34; hade han
wist intet behöft, hwarfen för allmänheten wisa sin wåtalighet, och
än mindre på et så utmärkt sätt blifwa en sådan Auctor, om hvil-
ken jag sett denna mening, Quidquid agas, prudenter agas, & respice
finem. Dygd är det, wara en älskare af Wetenskap, Witterlekar
och Snillebragder, ser därföre icke, huru min Herre kan med rätta
anse det för en last eller odygd? Om en människa, som är hugad för
Musique, och som däruti finner sitt nöje, roa både sig och andra, skal
kunna wara strasbar; men som detta, uti min Herres inbillning anses
för et fel, at wi hafwa tycke för Musique, så blir det säkert en dygd,
at likna Er Skjälhund som sugkar Sill och meduser.

Som wi alltid hafwe en hop små Historier at förtälja, så har jag
nu en mycket gammal til öfwerlopps. Det illsluga djuret Råfwen, kom
en gång uti en Biltuggare Wärfstad, hwarest han ibland annat blef
warje en wäl arbetad Peruque-stock, den han på alt sätt helt noga be-
traktade; sågandes: du är et til människo skapnad rätt wäl arbetat
stycke, men det är skada: du äger intet det minsta tecken til wett.
För at intet lämna Historien til någon wrångwis uttydare, så gör
jag tillämpningen. At en wälskapad kropp, förutan en förnuftig själ,
är och blir Biltuggare-arbete; och här har man igen ordspråket:
O! quanta species, Cerebrum nom habet.

För öfrigit hwad min Herres tanckar beträffar, så borde jag bil-
ligt anses som Betslags-karl, om jag understode mig de samma mön-
stra; utan tror jag helt säkert, min Herre uti andra saker lärer täncka
långt redigare än jag, men innan jag hwilar min penna, har jag den
äran anförro: at dygder och laster, blifwa altid hwad de af begynnel-
sen

sen varit, oansedt de, så til Orter, som Eider och Personer, ombyta
namn; och detta är angeläget för en Auctor at weta; ty annars kan
det lätt hända, at han felar; och tager skuggan för Kroppen, gör dygd
til last, och lasten til dygd.

Jag framhårdar, så på mina egna som äfwen på mina Kam-
meraters wagnar,

Min Herres

Agnesatt den 15 Feb. 1766.

Skrif- färdige tjenare
PETIT MAITRE

SEDERHOLM, Tryckt hos Nystrom och Stolpe 1766.

